

Nettverk klimatilpasning Trøndelag/Nettverk klimatilpasning Innlandet/
Nettverk lavutslipp Trøndelag

Klimaomstilling – kulturminner og kulturmiljø

Tverrfaglig håndtering av hvordan klimaomstillingen påvirker våre kulturmiljø.

Program 23.05.2023

Møtetid: kl. 09.00-13.30	Møtested: Teams	Hensikten med temasamlingen
Invitasjonen utsendt: 25.03.23 Endelig program utsendt: 22.05.2023		- Innsikt i hvordan et våtere og villere vær påvirker våre kulturmiljø og kulturminner - Kulturmiljø, energibruk og lavutslipp - Tverrfaglig tilnærming til klimaomstilling og kulturmiljøet - Hvilke rammebetingelser og verktøy fins? - Hvordan kan forskning bidra med løsninger?

Bakgrunnen for temasamlingen

Det stilles i dag store krav til **klimaomstilling** i alle sektorer av samfunnet. Det betyr fokus både på **reduksjon av klimagassutslipp** og på **klimatilpasning**, eller tilpasning til et endret klima.

FNs klimarapport av aug. 2022 spår «kode rød» for menneskeheten. Økte klimagassutslipp og stadig hyppigere ekstremvær må få konsekvenser for hvordan vi jobber med klimaomstilling på alle nivå i samfunnet, ikke minst i kommunene.

Temasamlingen er et samarbeidsprosjekt

Temasamlingen gjennomføres i et samarbeid mellom Nettverk klimatilpasning Trøndelag og dets partnere, Nettverk lavutslipp Trøndelag og Nettverk klimatilpasning Innlandet. I tillegg har Riksantikvaren, NIKU, fylkeskommunenes kulturmiljøseksjoner, Kartverket og flere organisasjoner bidratt til denne samlingen.

Kulturminner og kulturmiljø er uerstattelige verdier i samfunnet, og for å begrense tap og skader ved klimaendringene, kreves økt fokus på klimatilpasning i alle ledd av kulturmiljøforvaltningen. Vi vet også at det ligger et stort potensial for reduksjon av klimagassutslipp, energibruk og avfall gjennom å bruke, oppgradere og ombruke eksisterende bygninger. I tillegg: Har vi noe å lære av den bygde kulturarven når det gjelder klimaomstilling? I tråd med SPR, de statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning, er det viktig å se reduksjon av klimagasser og klimatilpasning i sammenheng. Dette gjenspeiles også i Riksantikvarens klimastrategi (2021). Dette er bakgrunnen for at vi nå ønsker å invitere til temasamling om klimaomstilling og kulturmiljøet.

Hensikten med samlingen

- Hvordan påvirker et våtere og villere vær våre kulturmiljø og kulturminner?
- Hvordan redusere konsekvensene av klimaendringene på kulturmiljøet?
- Hvordan bruke erfaringer fra gamle bygg i arbeidet med å redusere energibruk og utslipp?
- Hvilke rammebetingelser og verktøy fins?
- Hvordan bedre den tverrfaglige tilnærmingen til utfordringene?
- Hva fins av planmessige og tekniske løsninger, verktøy og hjelpemidler?
- Å gi fagfolk kunnskap om hvordan vi kan møte utfordringene knyttet til klimaendringer og krav til lavutslipp.

De viktigste målgruppene for temasamlingen

- Fagfolk som jobber med reduksjon av utslipp og klimatilpasning i kommuner og fylkeskommuner
- Fagfolk innen kulturminneforvaltning, arealplan, byggesak, kommunalteknikk m.fl.
- Offentlige og private eiere og forvaltere av kulturminner og kulturmiljø
- Andre som ønsker å lære mer om klimaomstilling innen kulturmiljøsektoren

Program

Tid	Tema		Detaljer	Ansv.
09.00-09.10	Hva er klima-omstilling?	Velkommen!	Bakgrunn for temasamlingen <i>Klimaomstilling – kulturminner og kulturmiljø</i>	Anne Bjørg Svestad <i>Trøndelag fylkeskommune</i>
09.10-09.25	Betydningen for kulturmiljøet?	Kort presentasjon av arrangørene	Nettverk klimatilpasning Trøndelag (5 min)	Sandra Lilledal <i>Statsforvalteren i Trøndelag</i>
			Nettverk klimatilpasning Innlandet (5 min)	Gaute Gangås <i>Statsforvalteren i Innlandet</i>
			Nettverk lavutslipp Trøndelag (5 min)	Frida Ekström <i>Trøndelag fylkeskommune</i>
09.25-09.55		Klimaomstilling – klimatilpasning/ energibruk/utslipp	Føre var, etter snar. Kunnskap omgjort til praksis for å sikre kulturminner gjennom klimaendringer og ekstremvær. Kulturmiljøfeltets bidrag til reduksjon av klimagass-utslipp (30 min)	Nina Kjølsen Jernæs <i>Norsk institutt for kulturminneforskning</i>
09.55 - 10.00			Spørsmål til denne bolken? 5 min	
10.00 - 10.10		Beinstrekk		
10.10-11.00	Klimaomstilling og kulturmiljø; <i>Hva gjør nasjonale og regionale myndigheter?</i>	Nasjonalt	Riksantikvarens klimastrategi (20 min)	Karen Elkjær <i>Riksantikvaren</i>
		Fylkeskommunalt	Trøndelag fylkeskommune Klima i kulturmiljøplanen (15 min)	Hauke Haupts <i>Trøndelag fylkeskommune</i>
			Klimaparken/brearkologien - presentasjon av prosjektet (15 min)	Espen Finstad <i>Innlandet fylkeskommune</i>
11.00-11.10			Spørsmål til denne bolken? 10 min	
11.10 - 11.40		Lunsj		
11.40-12.10	Klimaomstilling og kulturmiljø	Eksempler fra kommuner og organisasjoner	Røros kommune (10 min) - Verdensarven og klimaomstilling	Odd Sletten <i>Røros kommune</i>
			Klimaomstilling – Folldal gruver (10 min)	Rolv Dahl <i>Folldal gruver</i>
			Levangerprosjektet; Bærekraftig materialbruk – vedlikehold (10 min)	Tove Nordgård <i>Levanger kommune</i>
12.10 -12.20			Spørsmål til denne bolken? 10 min	
12.20-12.25		Beinstrekk		
12.25-13.05	Ny kunnskap! Forskning, løsninger og verktøy	Forsknings-prosjekter	Prosjektet Bevar bygg – bevar klima Økt bruksverdi, utslippsreduksjon, lavere energiforbruk. (20 min)	Torill Skillingsaas Nygård <i>Innlandet fylkeskommune</i>
		Kulturmiljø og GIS	Presentasjon av kart over kulturmiljø - Blir det brukt, er det godt nok? (10 min)	Hans Marius Johansen <i>Trøndelag fylkeskommune</i>
			Bruk av nasjonal detaljert høydemodell i kulturminneforvaltning - erfaringer (10 min)	Fredrik Bratlie Hansen <i>Innlandet fylkeskommune</i>
13.05-13.15			Spørsmål til denne bolken 10 min	
13.15-13.30	Oppsummering	Avslutning	Hva har vi lært i dag - og veien videre? Takk for i dag!	v/møteleder Anne Bjørg Svestad